

APSTIPRINU:

VSIA „Latvijas Jūras administrācija”
Jūrnieku reģistra vadītājs

_____ **J. Spridzāns**

2016. gada ____ . _____

Mācību kursu standartprogramma

„Drošības un pasažieru pūļa vadības iepazīšanās kurss”

(Versija Nr.1)

**(Minimālās prasības mācību kursu programmas saturam,
noformēšanai un īstenošanai)**

Izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 15. decembra noteikumiem Nr.710
„Jūrnieku profesionālās sagatavošanas programmu sertificēšanas, īstenošanas un uzraudzības
noteikumi”.

Saturs

Ievads.....	3
I. Programmas mērķis	3
II. Plānotie rezultāti	3
III. Programmas apguves kvalitātes novērtēšana	5
IV. Apmācāmo uzņemšanas noteikumi	5
V. Mācību grupas ierobežojumi	5
VI. Mācību plāns	5
VII. Prasības mācību spēku kvalifikācijai.....	8
VIII. Infrastruktūra	9
Mācību telpas (T).....	9
Laboratorijas (LAB)	9
IX. Tehniskais nodrošinājums	9
X. Informatīvais nodrošinājums	9
Metodiskie mācību līdzekļi (M)	9
Mācību literatūra (L)	9
Papildu literatūra (P).....	9
Uzskates līdzekļi (U)	9
Video un audio materiāli (V).....	9
Digitālie mācību līdzekļi un resursi (D)	10
IMO izdevumi (IMO)	10
Izdales materiāli (IM)	10
XI. Pielikumi.....	10
1. Mācību procesa grafiks.....	10
2. Programmas instruktoru saraksts	11
3. Programmas vērtētāju saraksts	11
4. Dokumentārs apliecinājums	12
5. Detalizētais mācību plāns	14
6. Praktiskie uzdevumi.	14
7. Noslēguma pārbaudījuma dokumentācija	14

Ievads

Mācību kursa standartprogramma „Drošības un pasažieru pūļa vadības iepazīšanās kurss” (turpmāk - programma) tiek īstenota ar nolūku sniegt iespēju, iekšējo ūdeņu pasažieru kuģu personālam, iegūt zināšanas un prasmes par dažāda veida drošības nodrošināšanu un ievērošanu, kā arī nekontrolējama pūļa vadību, uzsākot darba gaitas uz kādu no Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu pasažieru kuģiem.

I. Programmas mērķis

Programmas mērķis ir nodrošināt iespēju apmācāmajiem – iekšējo ūdeņu pasažieru kuģu personālam, kas apkalpo pasažierus - iegūt zināšanas, izpratni un prasmes, lai spētu:

1. Izdzīvot uz ūdens;
2. Līdz minimumam samazināt ugunsgrēka risku un saglabāt gatavību, lai reaģētu ugunsgrēka avārijas situācijās;
3. Dzēst un likvidēt ugunsgrēkus;
4. Nekavējoties rīkoties nelaimes gadījumā vai cita veida situācijā, kad vajadzīga neatliekamā medicīniskā palīdzība;
5. Pildīt avārijas procedūras;
6. Veikt profilaktiskos pasākumus, lai novērstu jūras vides piesārņošanu;
7. Ievērot darba drošības tehniku;
8. Kontrolēt un vadīt pūli.

II. Plānotie rezultāti

Programma „Drošības un pasažieru pūļa vadības iepazīšanās kurss” aptver sekojošas jomas - „Izdzīvošanas paņēmieni jūrā”, „Ugunsdrošība un cīņa ar uguni”, „Elementārā pirmā palīdzība”, „Personīgā drošība un sociālā atbildība” un “Pasažieru pūļa vadība”.

Pēc attiecīgās programmas sadaļas apgūšanas apmācāmajam:

Izdzīvošanas paņēmieni jūrā
1. Jāzina avārijas situācijas, kādas var rasties uz kuģa: kuģu sadursme, ugunsgrēks un uzskriešana uz sēkļa, un citas 2. Jābūt izpratnei par rīcības plāniem, lai spētu rīkoties avārijas situācijās 3. Jāzina avārijas trauksmes signāli, komandas locekļu funkcijas, kādas noteiktas trauksmes sarakstā, pulcēšanās vietas, individuālā drošības ekipējuma pareiza lietošana 4. Jāzina kā rīkoties, atklājot potenciālus avārijas draudus, tostarp ugunsgrēku, sadursmi, grimšanu un ūdens iekļūšanu kuģī 5. Jāzina kā rīkoties, izdzirdot avārijas trauksmes signālus 6. Jābūt izpratnei par avārijas izejām uz kuģiem, iekšējo komunikāciju un trauksmju sistēmām 7. Jāzina glābšanas līdzekļi, kādi parasti ir uz kuģiem 8. Jāzina pamatprincipi izdzīvošanai uz ūdens 9. Jāprot pareizi uzvilkt glābšanas vesti vai hidrotērpu 10. Jāprot drošā veidā ielēkt ūdenī ar uzvilktu glābšanas vesti vai hidrotērpu no augstuma 11. Jāprot pareizi peldēt ar glābšanas vesti vai hidrotērpu

Ugunsdrošība un cīņa ar uguni
12. Jāzina kuģa ugunsdzēsšanas līdzekļu izvietojums un avārijas izejas 13. Jāzina ugunsgrēka un sprādziena elementi (ugunsgrēka trīsstūris) 14. Jāzina aizdegšanās tipi un iemesli 15. Jāzina degošie materiāli, ugunsgrēka bīstamība un tā izplatīšanās 16. Jāzina ugunsgrēka klasifikācija un klasei atbilstošie dzēsšanas aģenti 17. Jāzina individuālais ekipējums 18. Jāzina ugunsdzēsšanā pielietojamās metodes, izmantojamās vielas un procedūras 19. Jāprot pielietot dažāda tipa pārnēsājamās ugunsdzēsamos aparātus 20. Jāprot nodzēst nelielus ugunsgrēkus – elektroierīču, naftas produktu, propāna, cieta degoša materiāla
Elementārā pirmā palīdzība
21. Jāpārzina pirmās medicīniskās palīdzības aptiecinās saturs 22. Jāzina kā novērtēt cietušā stāvokli un draudus paša drošībai 23. Jābūt izpratnei par neatliekamajiem pasākumiem, kādi jāveic nelaimes gadījumos 24. Jāprot veikt cietušas personas veselības stāvokļa novērtēšanu 25. Jāprot sniegt pirmo medicīnisko palīdzību cietušajam un veikt tā aprūpi 26. Jāprot sniegt pirmo medicīnisko palīdzību lūzumam, izmežģījumu un muskuļu savainojuma gadījumos 27. Jāprot sniegt pirmo medicīnisko palīdzību traumām gadījumos 28. Jāprot rīkoties sirdsdarbības apstāšanās, slīkšanas un asfiksijas gadījumos
Personīgā drošība un sociālā atbildība
29. Jābūt priekšstatam par kuģošanas ietekmi uz jūras vidi un ar ekspluatāciju saistīta vai avārijas dēļ radīta jūras vides piesārņojuma sekām 30. Jāsaprot, darba drošības tehnikas pastāvīgas ievērošanas nozīmīgums 31. Jāzina drošības un aizsargierīces, kas paredzētas, lai sevi pasargātu no potenciālajām briesmām uz kuģa 32. Jābūt izpratnei par narkotiku un alkohola lietošanas ietekmi
Pasažieru pūļa vadība
33. Jābūt izpratnei par glābšanas līdzekļiem un avārijas plāniem 34. Jāzina, kā palīdzēt pasažieriem ceļā uz pulcēšanās vietām un vietām iekāpšanai glābšanas līdzekļos 35. Jābūt izpratnei par pasažieru pulcināšanas un pūļa vadības metodēm 36. Jāzina, kā sazināties ar pasažieriem ārkārtas situācijās 37. Jāprot demonstrēt pasažieriem individuālo glābšanas līdzekļu lietošanu 38. Jāzina, kā nodrošināt pasažieru uzkāpšanu un nokāpšanu no kuģa, īpašu uzmanību veltot rīcībnespējīgām personām un personām, kam vajadzīga palīdzība.

III. Programmas apguves kvalitātes novērtēšana

Par programmas plānoto rezultātu sasniegšanu liecina apmācāmā:

1. Teorētisko nodarbību 90 % apmeklējums;
2. Praktisko nodarbību 100% apmeklējums;
3. Instruktorā apstiprināta apmācāmā/o apmeklējuma lapa.

Pēc sekmīgas programmas apguves izglītības/mācību iestāde apmācāmajai personai izsniedz dokumentāru apliecinājumu (kursu apliecību).

IV. Apmācāmo uzņemšanas noteikumi

Nav noteiktas prasības apmācāmās personas iepriekšējai profesionālai sagatavotībai.

V. Mācību grupas ierobežojumi

Maksimālais apmācāmo skaits teorētiskām nodarbībām - 24. Komplektējot mācību grupu praktiskajām nodarbībām, jāņem vērā pieejamā materiāli – tehnisko līdzekļu bāze.

VI. Mācību plāns

N.P.K	Tēmas	Stundu skaits ¹		
		Teorija	Praktiskās nodarbības	Kopā
1.	Izdzīvošanas paņēmieni jūrā			3.0
1.1.	Pamati izdzīvošanai uz ūdens (nokļūstot ūdenī) - Draudi nelaimē nokļuvušajiem			
1.2.	Avārijas situācijas un pareiza rīcība avārijas situācijās			
	- Kas ir avārijas situācija? - Kuģa grimšana - Trauksmju saraksts, avārijas trauksmju signāli, avārijas mācību trauksmes un pulcēšanās - Avārijas situāciju instrukcijas kuģa komandas locekļiem - Iekšējā saziņa			
1.3.	Trauksmes, trauksmju saraksti, apkalpes apmācība			

¹ Mācību stundu skaits ir norādīts akadēmiskajās stundās (40 minūtes).

1.4.	Kolektīvie un individuālie glābšanas peldlīdzekļi un to aprīkojums: - Glābšanas riņķi - Glābšanas vestes - Hidrotērpi un siltumu aizturošie līdzekļi - Kolektīvo un individuālo glābšanas līdzekļu skaits un izvietojums - Briesmu signāli			
1.5.	VHF pārnēsājamās radio stacijas (kanāli), mobīlie telefoni (ārkārtējās palīdzības tālruņa nummurs/i)			
2.	Ugunsdrošība un cīņa ar uguni			3.0
2.1.	Ugunsgrēka bīstamība un postījumi			
2.2.	Ugunsgrēka trīsstūra koncepcija			
2.3.	Ugunsgrēku izcelšanās risku samazināšana			
2.4.	Uzliesmošanas veidi, avoti un novēršanas pamatprincipi			
2.5.	Ugunsdrošības prasības kuģa telpās un tilpnēs: - Dzīvojamās, dienesta un saimniecības telpas - Sabiedriskās telpas			
2.6.	Drošības prasības kuģa degvielas uzpildes laikā			
2.7.	Gāzes balonu un bīstamu materiālu uzglabāšana			
2.8.	Ugunsgrēku klasifikācija un klasei atbilstoša ugunsdzēsšanas līdzekļa izmantošana			
2.9.	Ugunsdzēsības tehniskais aprīkojums un tā darbību nodrošināšana, kā arī to piemērošana: - Vispārīgās prasības - Drošības, glābšanas un evakuācijas līdzekļi - Ugunsdzēsības šļūtenes un stobri - Kastes ar absorbentiem un ugunsdzēsības pārklāji - Ugunsdzēsības aparāti - Elpošanas aparāti avārijas/evakuācijas gadījumiem (EEBD) - Pārvietojamās ugunsdzēsības ierīces - Ugunsdzēsības rokas instrumenti - Nelielu ugunsgrēku (aizdegšanos) dzēšana - Ugunsdzēsšanas paņēmieni un kārtība			
2.10.	Ugunsdzēsšanas līdzekļu, aprīkojuma un evakuācijas ceļu izvietojums uz kuģa - Kuģa uzbūves īpatnības un konstruktīvā ugunsdrošība - Kuģa ugunsdzēsības shēma - Avārijas evakuācijas ceļi uz kuģa			
2.11.	Nepārtrauktas piesardzības nepieciešamība			
2.12.	Ugunsgrēka izplatīšanās dažādos kuģa nodalījumos			
2.13.	Uguns un dūmu atklāšanas ierīces un automātiskās trauksmes izziņošanas ierīces			

3.	Elementārā pirmā palīdzība	1.0	1.0	2.0
3.1.	Slīkšana. Atdzīvināšanas pasākumi			
3.2.	Šoka stāvoklis			
3.3.	Dzīvībai bīstama asiņošana			
3.4.	Traumas: - Brūces - Roku, kāju traumas - Mugurkaulu traumas - Vēdera traumas - Galvas traumas - Krūškurvju traumas			
3.5.	Pirmās palīdzības aptiecinā			
4.	Personīgā drošība un sociālā atbildība			1.0
4.1.	Darba drošības ievērošana - Iepazīšanās ar kuģi - Drošības simboli - Bīstamības uz kuģa - Aprīkojums un līdzekļi bīstamību novēršanai - Individuālo aizsardzības līdzekļu lietošana - Personāla drošības tehnikas noteikumi - Darbības uz kuģa, kuras var būt bīstamas - Kuģa krājumu vai kravas iekraušana un izkraušana - Pietauvošanās un attauvošanās - Narkotiku un alkohola lietošanas ietekme			
4.2.	Vides aizsardzība - Naftas izraisītā piesārņojuma novēršana. Prasības, atbildība un ziņošana - Atkritumu izraisītā piesārņojuma novēršana. Prasības, atbildība un ziņošana			
5.	Pasažieru pūļa vadība			2.0
5.1.	Palīdzība pasažieriem ceļā uz pulcēšanās vietām un vietām iekāpšanai glābšanas līdzekļos - Kapteiņa pavēle – atstāt kuģi - Skaidru un nomierinošu rīkojumu došana - Pasažieru vadīšana gaitenēs, kāpņu telpās un ejās - Evakuācijas ceļu uzturēšana brīviem no aizsprostojumiem - Kuģa komandas locekļu pienākumi pret pasažieriem - Panikas novēršanas nozīme			
5.2.	Pulcināšanas procedūras - Kārtības saglabāšanas svarīgums - Procedūras panikas mazināšanai un nepieļaušanai - Pasažieru sarakstu izmantošana evakuēto personu skaitīšanai			

5.3	Sazināšanās ar pasažieriem ārkārtas situācijās - Sazināšanās ārkārtas situācijā ar citiem līdzekļiem (piemēram, rādot, žestikulējot vai pievēršot uzmanību vietai, kur atrodas instrukcijas, pulcēšanās punkts, glābšanas līdzekļi vai evakuācijas ceļi), kad mutiska sazināšanās nav iespējama - Informācijas daudzums, kādu nepieciešams sniegt drošības instrukcijās			
5.4.	Pasažieru uzkāpšana un nokāpšana no kuģa, īpaši pievēršot uzmanību rīcībnespējīgām personām un personām ar īpašām vajadzībām			
Kopā:				11.0

Par programmas īstenošanu atbildīgā persona:

_____ (paraksts, vārds un uzvārds, amats)

VII. Prasības mācību spēku kvalifikācijai²

Nodarbību veids	Minimālās prasības mācībspēku kvalifikācijai
Teorētiskās nodarbības	✓ Persona, kura sertificēta saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumos Nr. 895 "Jūrnieku sertificēšanas noteikumi" noteiktajām prasībām kā kuģa virsnieks; un ✓ Persona, kura apmācītā saskaņā ar STCW kodeksa A-I/6 sadaļas prasībām un sertificēta VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistrā kā instruktors – vērtētājs.
Praktiskās nodarbības	✓ Persona, kura sertificēta saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumos Nr. 895 "Jūrnieku sertificēšanas noteikumi" noteiktajām prasībām kā kuģa virsnieks; un ✓ Persona, kura apmācītā saskaņā ar STCW kodeksa A-I/6 sadaļas prasībām un sertificēta VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistrā kā instruktors – vērtētājs.

² Teorētiskās un praktiskās nodarbības (tēmas) atsevišķās zināšanu un prasmju jomās, kas neprasa padziļinātas jūrniecības zināšanas vai darba pieredzi uz kuģiem jūrā, drīkst pasniegt personas, kuras ir attiecīgi kvalificētas un kompetentas konkrētajā tēmā bez apstiprināta darba stāža jūrā.

VIII. Infrastruktūra

Mācību telpas (T)

K1.... (norādīt mācību procesā izmantotās mācību telpas, piem., mācību telpa, vietu skaits 12)

Laboratorijas (LAB)

K1.... (norādīt mācību procesā izmantotās laboratorijas un vietu skaitu tajās, piem., elektrotehniskā laboratorija, vietu skaits 12)

IX. Tehniskais nodrošinājums

Mācību iekārtas un aprīkojums (A)

A1. (norādīt mācību procesā izmantotās iekārtas un aprīkojumu [nosaukums, skaits], piem., instrumenti, datori, projektori, televizori, trenažieri u.c.)

X. Informatīvais nodrošinājums

Metodiskie mācību līdzekļi (M)

M1.... (norādīt mācību procesā izmantotos metodiskos līdzekļus [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., IMO paraugkursi, instruktora rokasgrāmatas u.c.)

Mācību literatūra (L)

L1. (norādīt mācību procesā izmantoto mācību literatūru [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., mācību grāmatas u.c. tām pielīdzināma literatūra)

Papildu literatūra (P)

P1.... (norādīt mācību procesā izmantoto papildu literatūru [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., iekārtu ražotāju rokasgrāmatas/instrukcijas, uzzīņu literatūra, periodiskie izdevumi u.c.)

Uzskates līdzekļi (U)

U1.... (norādīt mācību procesā izmantotos uzskates līdzekļus, piem., attēli, plakāti, maketi, modeļi, naturāli mācību objekti u.c.)

Video un audio materiāli (V)

V1. (norādīt mācību procesā izmantotos video un audio materiālus [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads])

Digitālie mācību līdzekļi un resursi (D)

D1. (norādīt mācību procesā izmantotos digitālos mācību līdzekļus un resursus, piem., elektroniskie izdevumi, interneta resursi, MS PowerPoint prezentācijas, datorapmācības (CBT) programmatūra u.c.)

IMO izdevumi (IMO)

I1. (norādīt mācību procesā izmantotos IMO izdevumus [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., konvencijas, kodeksi, rokasgrāmatas u.c.)

Izdales materiāli (IM)

IM1.... (norādīt mācību procesā izmantotos izdales materiālus [nosaukums, skaits], piem., vingrinājumi, shēmas, darba lapas, paraugi u.c.)

XI. Pielikumi

1. Mācību procesa grafiks

APSTIPRINU:

Mācību/izglītības iestādes vadītājs
vai cita atbildīgā amatpersona

_____ [V.Uzvārds]

2016. gada ____ . _____

Laiks	1.Diena (datums)
09:00-10:20	1.Mācību tēma 2.Kursu norises vieta 3.Instruktoru vārds uzvārds
ss:mm- ss:mm	
ss:mm- ss:mm	
ss:mm- ss:mm	
ss:mm- ss:mm	

2. Programmas instruktoru saraksts

Instruktoru sarakstā tiek iekļautas personas, kuras ir norīkotas par programmas instruktoriem un ir atbildīgas par programmas īstenošanu atbilstoši mācību plānam un grafikam.

	Vārds, Uzvārds	Kvalifikācija (izglītība, kopēja profesionālā darba pieredze)	Pasniedzamās tēmas	Instruktorā – vērtētāja sertifikāta Nr.
1.	Pēteris Peteris	Kapteinis uz kuģiem ar 3000BT un lielākiem (Latvijas Jūras akadēmija, Kuģu vadītājs – inženieris, 10 gadi)	Tēmas 1-2, 5, 7- 8 (viss kurss)	JR-___/___
2.				

3. Programmas vērtētāju saraksts

Vērtētāju sarakstā jāiekļauj personas, kuras ir norīkotas par programmas vērtētājiem un ir atbildīgas par konkrētas programmas īstenošanas kvalitāti kopumā, vērtēšanas jautājumu (uzdevumu) izstrādāšanas un vērtēšanas procedūras ievērošanu.

	Vārds, Uzvārds	Kvalifikācija (izglītība, kopēja profesionālā darba pieredze)	Vērtējamās tēmas	Instruktorā- vērtētāja sertifikāta Nr.
1.	Alfrēds Alģis	Kapteinis uz kuģiem ar 3000BT un lielākiem (Latvijas Jūras akadēmija, Kuģu vadītājs – inženieris, 10 gadi)	3., 4. tēma	JR-___/___
2.				

4. Dokumentārs apliecinājums

Latvijas Republika

(izglītības iestādes vai mācību centra nosaukums/

(juridiskā adrese, tālrunis, e-pasta adrese, tīmekļvietnes adrese/

Emblēma vai logotips

KURSU APLIECĪBA Higiēnas prasības uz kuģiem

Nr. _____

Vārds, uzvārds

Dzimšanas datums

Izsniegšanas datums

dd/mm/gggg

Derīga līdz

dd/mm/gggg³

Fotogrāfija

Dokumenta īpašnieka paraksts

Ieraksts par kvalitātes sistēmas sertificēšanu

³ Izsniegtā dokumentārā apliecinājuma (kursu apliecība) derīguma termiņš ir 5 gadi.

VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistrs
Mācību kursu standartprogramma „Drošības un pasažieru pūļa vadības iepazīšanās kurss”
(Versija Nr.1)

Šis kursu apliecības likumīgais īpašnieks sekmīgi ir apguvis sertificētu mācību kursu programmu atbilstoši Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumos Nr. 895 “Jūrnieku sertificēšanas noteikumi” noteiktajām prasībām.

Mācību kursu programmas nosaukums	Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 895 “Jūrnieku sertificēšanas noteikumi”
Drošības un pasažieru pūļa vadības iepazīšanās kurss	188. un 189.

Mācību kursu programma sertificēta Latvijas Republikas Satiksmes ministrijā.

Pilnvarots vērtētājs

(paraksts)

(vārds, uzvārds)

Iestādes vadītājs

(paraksts)

(vārds, uzvārds)

Zīmoga vieta

5. Detalizētais mācību plāns

Tēma, apakštēmas	Pasnieg. Metode	Stundu skaits		Nodrošinājums
		Teorija	Prakt.	
1. Tēmas nosaukums				
.....				
2.3. Apakštēmas nosaukums:				
2.3.1. Apakštēmas izklāsta punkti;	Videofilma,	0,5		[A1],[A2]
2.3.2.....	Demonstrācija, Instrukcija, Praktiskais uzdevums		0,5	[A1],[M2]

Par programmas īstenošanu atbildīgā persona:

(paraksts, vārds un uzvārds, amats)

6. Praktiskie uzdevumi.

Praktiskā apmācība ietver šādus uzdevumus:

- Pareizi uzvilkt glābšanas vesti vai hidrotērpu;
- Ielēkt ūdenī ar uzvilktu glābšanas vesti vai hidrotērpu no augstuma;
- Peldēt ar glābšanas vesti vai hidrotērpu;

- Pielietot dažāda tipa pārnēsājamus ugunsdzēsamos aparātus;
- Nodzēst nelielus ugunsgrēkus – elektroierīču, naftas produktu, propāna, cieta degoša materiāla;

- Cietušas personas veselības stāvokļa novērtēšana;
- Pirmās medicīniskās palīdzības sniegšana cietušajam lūzumu, izmežģījumu un muskuļu savainojuma gadījumos, kā arī traumu gadījumos un aprūpes veikšana;
- Rīkoties sirdsdarbības apstāšanās, slīkšanas un asfiksijas gadījumos.

7. Noslēguma pārbaudījuma dokumentācija

Par programmas apguvi liecina instruktora apstiprināta apmācības apmeklējuma lapa.